

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Кольга Т.О.

аспірантка,

Науковий керівник: Кикоть П.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри правового регулювання економіки,

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

ЗАКОНОДАВЧІ ВИМОГИ ДО КОМПАНІЙ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

Компанії з управління активами (КУА) є особливими суб'єктами господарювання, які наділені повноваженнями здійснювати діяльність з управління активами інституційних інвесторів. У зв'язку з цим законодавством встановлюються високі вимоги, які спрямовані на гарантування якості та професійності діяльності КУА.

Попередній державний контроль відповідності компаній з управління активами встановленим критеріям здійснюється шляхом ліцензування діяльності з управління активами.

У цих тезах пропонується зупинитись більш детально на основних вимогах, дотримання яких є необхідним для отримання КУА права займатись господарською діяльністю з управління активами інституційних інвесторів. На нашу думку, такі вимоги можна поділити на такі групи: 1) кадрові; 2) репутаційні; 3) матеріально-технічні; 4) корпоративні.

Перша група вимог спрямована на визначення категорій осіб, які можуть бути керівниками, фахівцями, учасниками компанії з управління активами. Їх дотримання є необхідним для гарантування належного професійного рівня компанії та її здатності здійснювати діяльність з управління активами інституційних інвесторів. Так, приміром, керівник (або виконуючий обов'язки керівника) КУА повинен мати стаж роботи на фондовому ринку не менше двох років, а сама КУА повинна мати не менше трьох сертифікованих фахівців (у тому числі керівник), які здійснюють діяльність з управління активами.

Друга група вимог спрямована на забезпечення високої ділової репутації КУА. Такі вимоги до ділової репутації формалізуються через систему маркерів. Зокрема для отримання ліцензії на провадження діяльності з управління активами інституційних інвесторів учасники (акціонери), які здійснюють контроль над компанією, члени виконавчого органу та/або наглядової ради власника компанії, її керівник та члени виконавчого органу, головний бухгалтер, керівник Служби внутрішнього аудиту (контролю) або внутрішнього аудитора (контролера) повинні відповідати низці критеріїв: не

мати судимості за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової діяльності; не бути притягнутими до адміністративної відповідальності за порушення законодавства на ринку цінних паперів більше двох разів протягом року; не мати неспланих штрафних санкцій, які накладались за правопорушення на ринку цінних паперів тощо.

Слід підкреслити, що при призначенні на посаду керівника компанії з управління активами уповноважений орган такої компанії повинен перевірити його бездоганну ділову репутацію згідно з зазначеними вимогами, а також вимогами законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

До третьої групи вимог, необхідних для отримання права на здійснення діяльності з управління активами ІСІ, відносяться вимоги матеріально-технічного характеру. Зокрема, КУА повинна мати у власності або користуватися приміщенням, повністю відокремлене від приміщень інших юридичних осіб, здійснювати професійну діяльність за місцезнаходженням, зазначеним в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. За цим місцезнаходженням повинна бути вивіска із зазначенням найменування та місця його розташування (поверх та номери кімнат), а також графіка роботи (в разі його зміни необхідно повідомити Комісію за три робочих дні до запланованої дати внесення відповідних змін).

Приміщення КУА повинно бути обладнане охоронною, протипожежною сигналізацією та забезпечене цілодобовою охороною, зокрема шляхом укладання договору щодо цілодобової охорони.

Корпоративні вимоги до КУА полягають в тому, що розмір їх статутного капіталу повинен становити не менш як 7 мільйонів гривень. Це положення суттєво відрізняє компанії з управління активами від звичайних товариств з обмеженою відповідальністю, щодо яких в чинному законодавстві не передбачено мінімальних розмірів статутного капіталу, а також акціонерних товариств, для яких відповідно до ст. 14 Закону України «Про акціонерні товариства» передбачений мінімальний розмір статутного капіталу у розмірі 1250 мінімальних заробітних плат, виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства.

Важливо підкреслити, що КУА зобов'язана не тільки сформувати такий статутний капітал, але й підтримувати його розмір на рівні не меншому, ніж 7000000 гривень протягом строку своєї діяльності.

Особливий підхід законодавця до КУА характеризується також закріпленням обов'язку створювати резервний фонд у розмірі не меншому як 25% статутного капіталу. При цьому розмір щорічних відрахувань до резервного фонду визначається установчими документами компанії з управління активами, але не може бути меншим 5 % суми чистого прибутку.

Слід також виокремити особливості, пов'язані зі складом учасників КУА. Зокрема, частка держави в статутному капіталі такої компанії не може перевищувати 10 %. У складі учасників (акціонерів) КУА не можуть бути фізичні особи, які мають непогашену або незняту в установленому

законодавством порядку судимість за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової діяльності та володіють прямо чи опосередковано акціями (частками) у розмірі 10 і більше відсотків статутного капіталу цієї КУА.

Корпоративні вимоги також проявляються в тому, що законодавством передбачені більш детальні вимоги до змісту статуту КУА.

Таким чином, система додаткових вимог, які ставляться чинним законодавством до КУА, визначають їх специфіку в порівнянні зі звичайними господарськими товариствами та спрямовуються на гарантування відповідності кадрового, професійного та матеріально-технічного рівня КУА завданням, які покладаються на такі компанії.

Круглова О.В.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ФУНКЦІЇ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ВИДУ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.

До теоретичних засад, які визначають сутність відповідальності суб'єктів господарювання та забезпечують досягнення нею мети, відносяться її функції, які конкретизують саме мету цієї відповідальності. На думку окремих авторів, мета і функція взаємодіють між собою: якщо буде реалізована санкція, передбачена певною правовою нормою, то буде досягнуто мету і виконано функцію, що впливають із правових норм [1, с. 430]. Оскільки функції господарсько-правової відповідальності деталізують ті, що притаманні власне юридичній відповідальності, доцільно розглянути це питання, взявши за основу загальні положення щодо функцій юридичної відповідальності.

На думку О.М. Вінник, під функціями господарсько-правової відповідальності необхідно розуміти напрями її дії, той господарський результат, що настає у результаті застосування цієї відповідальності. При цьому вона вважає, що господарсько-правовій відповідальності притаманні як загальні для будь-якої юридичної відповідальності функції (стимулююча, штрафна), так і спеціальні функції (компенсаційна, інформаційна, сигналізаційна) [2, с. 387]. Такого ж підходу дотримуються й інші автори, зокрема Д.В. Задихайло [3, с. 291-293] та А.М. Подоляка [4, с. 139-140]. М.С. Малєїн виділяє наступні функції: каральну, компенсаційну, превентивну та сигналізаційну [5, с. 145].

Деякі вчені виділяють всього три функції. Наприклад, Б.С. Антимонов виділяє стимулюючу (попереджувальну, превентивну, виховну), відновлювальну (відшкодування, компенсації) та сигналізаційну (контрольну); А.Г. Биков – стимулюючу, компенсаційну, виховну; Р.О. Халфіна – відновлювальну, компенсаційну і виховну; Г.С. Гуревич – каральну, компенсаційну та виховну [1, с. 431] тощо.